

адаптації, а й розвитку гуманістичних цінностей, що лежать в основі міжнародного співробітництва.

Отже, міжкультурна комунікація у туризмі виступає не лише інструментом взаєморозуміння між народами, а й психологічним механізмом гармонізації людських взаємин у глобалізованому світі. Її розвиток є запорукою ефективного, стійкого та етичного розвитку туристичної галузі, де кожна подорож стає актом культурного діалогу, а не лише споживанням вражень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Bennett, M. J. Towards Ethnorelativism: A Developmental Model of Intercultural Sensitivity / M. J. Bennett. In: Paige, R. M. (Ed.). Education for the Intercultural Experience. Yarmouth, ME: Intercultural Press, 1993. P. 21–71.
2. Hofstede, G. Culture's Consequences: Comparing Values, Behaviors, Institutions and Organizations across Nations. G. Hofstede. – Thousand Oaks, CA: Sage Publications, 2001. 596 p.
3. Oberg, K. Cultural Shock: Adjustment to New Cultural Environments. Practical Anthropology. 1960. Vol. 7. P. 177–182.
4. Trompenaars, F., Hampden-Turner, C. Riding the Waves of Culture: Understanding Diversity in Global Business. F. Trompenaars, C. Hampden-Turner. New York: McGraw-Hill, 2012. 265 p.
5. Spitzberg, B. H., Changnon, G. Conceptualizing Intercultural Competence. In: Deardorff, D. K. (Ed.). The SAGE Handbook of Intercultural Competence. Thousand Oaks, CA: Sage, 2009.

О. В. Ващенко, І. С. Зігунова

*Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка*

СІЛЬСЬКИЙ ТУРИЗМ ЯК СКЛАДОВА РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД УКРАЇНИ

У роботі проаналізовано ключові аспекти функціонування сільського туризму як елементу розвитку сільських територіальних громад України. Розглянуто вплив стратегічного планування на розвиток сільського туризму. Визначено основні інструменти та підходи до реалізації стратегії розвитку сільського туризму в сільських територіальних громадах на сучасному етапі та у післявоєнний період.

Ключові слова: *сільський туризм, сільська територіальна громада, стратегія розвитку.*

The paper analyzes key aspects of the functioning of rural tourism as an element of the development of rural territorial communities of Ukraine. The impact of strategic planning on the development of rural tourism is considered. The main tools and approaches to implementing the strategy for the development of rural tourism in rural territorial communities at the present stage and in the post-war period are identified.

Keywords: *rural tourism, rural territorial community, development strategy.*

Постановка проблеми. Сільський туризм є важливою складовою сучасної туристичної індустрії в багатьох країнах Європи [5]. Розвиток сільського туризму в територіальних громадах України є дієвим інструментом щодо розвитку сільських територій в державі. У післявоєнний час розвиток сільських територій буде надзвичайно актуальною темою та відповіддю на сучасні проблеми, спричинені війною.

Розвиток сільського туризму в територіальних громадах спонукає до покращення благоустрою сільських територій, садиб, стимулює розвиток соціальної інфраструктури та підвищенню життя селян.

Вчені Горшкова Л. [1], Застрожнікова І. [3; 4], Матвєєва О. [5], наголошують на необхідності розвитку сільського туризму в сільських територіальних громадах, з обов'язковим врахуванням його при стратегічному плануванні відбудови громад. Такий підхід спонукає до покращення благоустрою сільських поселень, оздобленню садиб, вулиць, стимулює розвиток соціальної інфраструктури села загалом, створюючи робочі місця.

Мета роботи – визначити вплив сільського туризму на розвиток сільських територіальних громад України та обґрунтувати шляхи його розвитку.

Виклад основного матеріалу. На сьогодні існує необхідність розробки стратегії розвитку сільського туризму в сільських територіальних громадах України, адже формування стратегічного бачення та стратегічних цілей розвитку туризму є основою для подальшого успішного розвитку громади на сьогодні та у післявоєнний час.

Розробка стратегії розвитку сільського туризму сільських територіальних громад повинна мати окреме місце у стратегічному плануванні громади [2].

Розвиток сільського туризму в сільських територіальних громадах є досить специфічним об'єктом стратегічного планування розвитку громади.

Побудова стратегії розвитку сільського туризму сільських територіальних громад є надскладним завданням.

Розвиток сільського туризму повинен посідати значне місце у стратегічному розвитку сільських територіальних громад як на сучасному етапі, так і в післявоєнному періоді, оскільки надає

можливість не лише організовувати комфортні місця для відпочинку туристів у громаді, але й створювати нові робочі місця на селі, завдяки розвитку підприємницької діяльності.

Розвиток сільського туризму відбувається на базі сільських садиб з використанням місцевих рекреаційних ресурсів та подієвих заходів на селі. Розвиток сільського туризму надасть можливість збільшувати надходження до бюджету громад.

Стратегія розвитку сільського туризму в територіальних громадах є системою вирішення важливих проблем та орієнтація на перспективи розвитку туризму не тільки на території громади, але і в країні в цілому [3; 4].

Стратегія розвитку повинна включати наступні підходи для її реалізації:

- проведення ревізії туристичних ресурсів громади;
- створення умов для сільських садиб та агросадиб;
- розробку туристичних маршрутів в сільських громадах;
- створення рекреаційно-спортивних майданчиків;
- створення плану фестивалів, виставок, ярмарків;
- покращення шляхів доступу до привабливих природних та історичних ресурсів на території громади;
- проведення заходів з сільським населенням з питань надання туристичних послуг;
- створення сторінки на веб-сайті громади, яка буде присвячена туристично-привабливим об'єктам на території громади тощо [2].

Спектр розвитку сільського туризму в сільських територіальних громадах повинен включати в себе наступні види діяльності: відвідування фермерських господарств, екскурсії до історичних та природних локацій, проведення сільських фестивалів, ярмарків тощо.

Пріоритетність розвитку сільського туризму в сільських територіальних громадах нашої країни зумовлюється нагальною необхідністю невідкладного розв'язання соціально-економічних проблем громад, які необхідно реалізовувати для розвитку туристичної галузі на сучасному етапі та у післявоєнному періоді.

Висновки. Сільський туризм позитивно впливає на розвиток сільських територіальних громад України. Успішність цього процесу залежить від розробки стратегії розвитку сільського туризму на основі загальної стратегії розвитку територій.

Сільський туризм сільських територіальних громад у після-воєнний час повинен стати базовим елементом розвитку соціально-економічної системи громади та сприяти розвитку сільських садиб, які надають послуги з туризму, а також сприяють розвитку малого підприємництва в громаді.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Горшкова Л. О. Перспективи розвитку сільського туризму в контексті забезпечення сталого розвитку. *Економіка та суспільство*. 2025. Випуск № 80. DOI : <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-80-153> (дата звернення : 15.11.2025).
2. Державна стратегія регіонального розвитку на 2021 – 2027 роки. Постанова Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>. (дата звернення : 10.11.2025).
3. Застрожнікова І. В. Планування туристичного розвитку об'єднаних територіальних громад Приазовського регіону. *Механізми управління розвитком територій* : зб. наукових праць у 2 ч. Ч. 1. Житомир: Поліський національний університет, 2021. С. 63 – 65. URL : https://ecomap.chnu.edu.ua/media/h42f15wc/zbirnik_27102021.pdf. (дата звернення : 12.11.2025).
4. Застрожнікова І. В. Диверсифікація аграрного сектору туристичним підприємництвом в умовах діджиталізації. *Вісник ХНАУ ім. В. В. Докучаєва. Серія «Економічні науки»* : зб. наук. пр. / Харк. нац. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. Харків : ХНАУ, 2020. № 3. С. 346 – 353. URL : <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/2085> (дата звернення : 13.11.2025).
5. Матвеева О. Ю. Європейська парадигма сталого розвитку територіальних громад: досвід для України. *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. Серія : Державне управління*. 2021. № 1. С. 148 – 157.

Р. О. Гончаров, В. С. Косик

*Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка*

ОСНОВНІ МОДЕЛІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У роботі розглядаються основні моделі державного регулювання туристичної діяльності. Проаналізовано світовий досвід впливу держави на туристичну сферу, виділено ключові типи моделей. Досліджено особливості та виклики державного регулювання туризму в Україні в умовах воєнного стану. Показано, що ефективне регулювання вимагає комплексної державної підтримки та залучення приватного сектору.

Ключові слова: туризм, державне регулювання, модель, публічно-приватне партнерство, маркетингова політика.

The paper examines the main models of state regulation of tourism activities. The world experience of state influence on the tourism sector is analyzed; key types